

16. 325

325-

16.

16.

N° 16.

S p e t a s

kuida

neid luggemise lehti kasfuga pruufida

mis

Otto Willem Masing

wäljaandnud.

Tartus 1821.

Schünmanni Kirjandega.

I. Pohkstawide näitmisest.

1. Koolmeister müretseb ennesele mõnned lamid, kuhhu lehhed sisse pannes, kui neid tarwis prufida, ja pannes neid nenda seinä peäle rippuma, et kõik kolilapsed heaste tähti ja kirja näwad, mis lehhe peäl on.

2. Temma peab ennesel üht küünrapitkust wärrast, miska lastele pohkstawisid näitab.

3. Kui ta üht pohkstawi näitab, ja temmal wiis, ehk kuus last ees on, siis ta lasseb essite igga üht isfiärranis kõrda möda, näidatud tähte wäljahüda, agga pärrast hulgakeste.

4. Temma ei nähta mitte ennam pohksta- / i
wisid kõrraga, kui laste jõud annab wastowõtta
ja melespidada.

5. Temma ei pea ka mitte pohkstawisid lastele nenda järsko näitama, kuida nemmad awitsa lehhe peäl tõine tõise tagga seiswad, waid põiki ja risti, seält ja teält: sest kui ta järsko näitab, siis õppiwad lapsed pohkstawide kõrda pähhe, ja ei panne silmaga nende modi tähhele.

6. Koolmeister waatko murre ja holega selle peäle, et lapsed pohkstawisid nenda selgeste wäljahüüdwad, kuida neid õiguse polest tulles wäljahüda; ja õppetago õiged wahhet teggema pehme h, ja kõwwa p; pehme d, ja kõwwa t wahhel: temma tähhendago ka selgeste, sedda wahhet, mis i ja j, g ja k; õ ja ö; oi, öi ja öi, ning ei ja eu wahhel kuulda; ning argo salligo koggonistegi sedda pahha seggadust, et h aaks hüaksid, waid temma laste tedda õhkumisega heeks hüda.

7. On lapsed sure ja piisikeste pohkstawidega walmis sanud, nenda, et nemmad neid kõik seggamata selgeste tundwad: siis näitab koolmeister, kui mitmed liki pohkstawid on; et tõised healega, nenda kui: a, ä, e, i, o, ö, õ, u ja ü; ja tõised jälle healeta, nenda kui: b, d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t ja w:

et weel töised sulla heålega, ehk sullad on, fedda täppikesest tunda, mis nende al seisab, nenda kui: a, ä, e, i, o, õ, u ja ü, ja kui sedda täppikesest seäl ep olle, et nemmad siis waljud on. Wimaks selletab temma, mis se tähhendab, kui üht heålega pohkstawi kriipsokesega (') üllewest märgitakse, ja õppetab ja ütleb neid rõhhutud ollewad, sellepärrast, et luggedes heäl nende peäle kannab ja toetab, ja õtse nende peäle rõhhub.

I. Tähhendus. Sulla ja waljo pohkstawide wahhet näitwad needsinnatsed sõnnad selgeste, mis siinsammas nimmetame:

arm tulles Jummalast, arm hobist.

mänd on paddas, mänd metsas.

palka saab orri, palka wean metsast.

tal on lamba poeg, tal kus hobbost piddada.

fulg on laudas, fulg kirjutaja käes.

wars käib märra, wars lua tagga.

wil lamba seljas, agga wil löeb innimese külge.

2. Tähhendus. Et sedda nähha, mis sugune wahhe rõhhutud ja rõhkumata pohkstawide wahhel, saagu seie mõnned sõnnad pantud:

kallale lähheb kallamees,	kállale tulles karru,
kanna pešsas on muña,	kánna tagga kánnus.
murre on süddames,	múrre keles.
warras wõttab,	wárras torgib.
wannutan watlad,	wánnutan innimest.

3. Tähhendus. Tännini on makele a b d, ja makele kirri weel aina seggane ja poliit, egga weel poleltski täieline olnud. Pudus weel peälegi seie ajani hopis üks pohkstaw meie awitjas ja kirjas. Waene luggu! mis üllewägga waewa teeb, ja kirja ja luggemist liastegi seggab. Sesinnane pohkstaw, mis weel pudus olli, on sesamma õ, mis neist luggemise lehtedest tunda sate.

Tännapawani wõeti õ ehk õ temma assemele, agga ei kõlba kumbki, kui kirri kõnne ja kelega ühhe kõrra peal peab ollema. Kirjutawad siis mitmed ja mitmed sõnnad üht wisi, mis räkides hopis tõist wisi suust kõllawad, ning ka hopis tõist asja tähhendawad. Selle kele ja kirjutamise murdmisele teeb sesamma õ

õtsa peäle. Olgo sest, mis seie alla pan-
neme, kül, et näidata, mähherdune se kirja
ja luggemise seggadus, et õ weel pudus.
Kirjutawad nüüd weel praego:

fõrt keeb paddas,	fõrt künnan süggise.
tõe hinda saab päwaline,	tõe tundmist annab Summal.
õe pimmedust kardan,	õe surma pärrast nut- tan.
roigast pannen aida,	roigast sõen.

Sest et õ weel ei olnud, ei wõinud parre-
maste kirjutada, egga wõi sedda kirjutajate
süüks anda, waid agga aina üksi selle
asja süüks, et se pohkstaw (õ) meil pu-
dus. Nüüd saab kirri sest kõhhast selgeks,
kui nenda kirjutame:

fõrt keeb paddas,	fõrt künnan süggise.
tõe hinda saab päwaline,	tõe tundmist annab Summal.
õe pimmedust kardan,	õe surma pärrast nuttan.
roigast pannen aida,	roigast sõen.

4. Tähhendus. Üks kõhhane ja melemõt-
leja koolmeister, kes truiSte ja Summa-

la kartlikult lapsi tahhab õppetada, peab werimise, kokkopannemise, ja luggemise jures wägga terrane ollema; terrafeste kuulma ja watama, ning kõik, mis siin üllemal õppetuse kasuks kinnitud, allari melespidama, kui ta ennese, ja ka laste waewa tahhab wähhendada, ja kolilaste head Zummala auuks, ja nende kasuks kaswatada.

8. Kui nenda kõik on tehtud, siis näitab koolmeister weel kahheseggasid, ja ühhe heäleaga wäljahüetawad pohkstawid, ja hakkab parrast kõhhe werimise peäle.

II. Werimiseft.

Werimine, se on: kui ühhe polesõnna pohkstawid, nenda nimmetakse, kuida nemmad tõine tõise tagga seiswad, ja poled sõnnad ükskawalt tõine tõise järrele wäljahütakse, wimaks kõik ühte koggutakse, ja terve sõnna wäljahütakse. Werimine on luggemise põhhi. Sest, et meie marawas werimisega kõrda ei sa, selleparrast ei lähhe ka weel luggemine temma käes mitte kõrda, nenda, et ilmarwast sedda inni-

mest leida; kes kinnihakkamata iggast ramatust
 saaks luggeda. Sellepärast tulles koolmeistri-
 tele üllewägga kinnitada, et nemmad isfi weri-
 mist õppiwad, et sedda ka lastelegi wisipärast
 mõistaksid näidata. Sesinna/ manitsuse sõnna /re
 ei olle liaks, sest, et mitmid ja mitmid kool-
 meistrid olleme tundnud, ja weel alles praegogi
 sesuggusid tunneme, kes werimiseft, egga tem-
 ma õigest wisist ei teagi. Sesuggust asjata in-
 nimest peab üks koggokond muist silmakirjaks,
 ja nimme pärast, ilma et temmast kasu olleks
 lo data ehk o data; temmast ei sa muud, muud
 kui, et temma agga meie hea laste waewajaks
 on, ja neid rummalaks teeb.

Kui werimist tulles hakkata, siis wõttab
 Koolmeister

I. Kahhe pohkstawiga poledsõnnad; näitab
 omma wardaga polesõnnade peäle, ja werib neid
 põiki ja risti lastega, nenda, et üks laps ühhe,
 tõine jälle tõise pohkstawi nimmetab, ja kolmas
 pooltsõnna wäljahüab. Nenda katsub temma
 kõikidega kõrdamõda; ja kui mõnned õppimisega /i
 tõiste ette jõudnud, siis panneb temma neid tõisi
 õppetama, kes neist mahhajanud, ja kaksid neid

sedda näidata, mis nemmad isfi hästi kätte sa-
nud, agga tuimemitel weel kättesamata: agga
koolmeister wöttab isfi sel wahheajal, mil tar-
gemad rummalamaid õppetawad, tõiste lastele
tõist asja õppetada.

Misuggune kolipiddamine, kui koolmeister
ja lapsedki õppetawad, on ütlemata kassuks ja
heaks kõige koliwäele, egga seisa siis kegi jõude;
ei rebbi omma awitsa^z; egga tuimu ärra nur-
gas, sedda päwa odates, mil koolmeister ka
tebdagi saab ettekutsuma.

Ei pea koolmeister ialgi, mitte tõist lehte
/t ette wõtma, enne kui se leht, mis käes on, tõiste
kätte õppitud. Kuis nenda, siis tulleswad

2. pole sõnnad kolme, nelja, ja wie pohk-
/i stawiga aegamõda tõine tõise järrele läbbiajada,
ja teeb koolmeister iggakõrd nenda, kuida pole-
sõnnade pärrast kahhe pohkstawiga, üllemal siin-
sammas olleme õppetanud.

3. Kui kõik pole-sõnna lehhed, olgo ühhe,
kahhe, kolme, nelja, ehk wie pohkstawiga, on
ärreweritud ja läbbiaetud: siis hakkab koolmeis-
ter neid jälle eesttõtsast werimata lastega lugge-
ma, ja kui luggemine ühhest ehk tõisest sõnnast

peaks kinnikahakkama: siis lasseb tenma ueste werida. Kui siis lapsed üksikuid polisonnu nisamma hästi loewad kui werivad, siis tuleb polisonnu kokkoluggeda.

III. Kokkoluggemisest.

Kui ühhe, kahhe, kolme, nelja ja wie pookstawiga polisonnu diete õppitud, nenda, et lapsed neid kõhhe õskawad luggeda, kust agga näidatakse: siis lasseb koolmeister

I. kahhe polesõnnaga sõnnad, kuuda neid III. ja IV. lehhe peäl nähtakse, ilma werimata kokkoluggeda, ja wõttab seal jures sedda wisi pidada, et üks laps ühhe, tõine jälle tõise polesõnna wäljahuab, ja kolmas täie sõnna ütleb. Tähhendamiseks olgo || se sõnna: armas luggeda, siis ütleb Mart: ar =, Hans: mas, ja Peter: armas.

Nenda, ja sellesamma wisi ja seadusega, lasko koolmeister ka kõik tõised, kolme, nelja, wie, kuu ja seitsme polesõnnaga sõnnad kokkoluggeda: siis saab õppimine jõudus, ja õppetamine sfigiw ollema; egga polle siis ka sedda

mitte karta, et lapsokesed tüddiksid; ehk nurgas omma kae peäl istudes, sallawallatust teeksid, ehk omma awitsad kükkitelles purreksid ja närriksid.

Jah! sedda meie laste waewa jo kolmeküm-
mend ja kolm aastad nähhes, olli mittokõrd
meie südda lõhkikukkumas; kõige ennamiste siis,
kui koolmeister sesuggune juhtus ollema, kenneft
Onnisteggija Lukase Chwankejumis kuendamas
peatükkis, ühheksamas salmis neljatkümmend
ütles: kas pimme wõib pimmedale teed
juhhatada? — Eks nemmad mõlle-
mad hauku lange? — Misuggusid pimme-
daid Jummal parrako! on liastegi: agga ei wõi
innimene ommast käest ennam anda, kui temmal
ep olle, ehk kui temmale polle ei antud, ehk
temma ennese waewaga korjatud.

2. Mikauast, kui koolmeister issi tõisi lapsi
õppetab, pannes temma neid, kes terrasemad
õppimas olnud, tõisi lapsi õppetama, kes tund-
mise polest kehmemad on, ja sadab sellega sedda
head, et kõik lapsed kõrraga õigel wiisil on tõed
teggemas; et nemmad rõmaga õppiwad, ja us-
sinaste emale jõudwad.

3. Kui polestiwõetud sõnnu hästi mõistetakse luggeda, siis wõttab koolmeister lastele kõhhe kirja wahhetähti näidata, kuidas neid Tabel XXX. nähtakse ollewad, ja selletab neid nenda, kuidas neid seal selletab. Kui need ka käes, siis hakkab lapsi terwesõnna tükkide peale pannema, ja lasseb neid luggeda.

IV. L u g g e m i s e f t.

Kui inimene loeb, siis räägib temma tõise inimese sõnadega, kes neid kirja pannud, et üks tõine temma kirjast sedda peab kõnneldes kuulutama, mis ta isegi susõnnaga ei sa üttelda, sest et tedda ennast seal ep olle, kus temma ramatud ehk kirja loetakse. Kui siis tark ja melemõtseja inimene loeb, siis peab sedda nenda kuulutama, õtse kui räägib temma julgeste ennese peast, selge keele ja targa melega.

Ei pea siis luggedes ei jorrisema, ei innisema, egga tühja nutto luggu lallisema; ei sõnnu kolkoweddama, egga neid arrutama; ei kiresutama, egga wennitama: waid aggu aina üksi mõistlikult tõise inimese sõnadega kõnnelama. Kui nenda loetakse, siis on luggemine selge, ja

saab igga üks, kes piisutuki tähhele pannes, senest, mis loetakse, tarkust ja arwu. Nõudku siis ka koolmeistri sedda, et omma kolilapsi nenda saaksid juhhatada, et seddawisi õppiksid luggema. Agga, kes sedda iggatses nõuda, se mõistko esiteks issi õiete luggeda, sellepärast, kui üks koolmeister sest polest omma nõdrust ja waesust tunneks, siis

1. ärgo põlgago temma mitte ei tõed egga waetwa, waid õppigo issi wisipärast luggema, ja pallugo omma õppetajad, et ta temma luggemist rahhaks õiendada, ja tedda õige jone peäle juhhatada.

2. Koolmeister lasko lapsi kõmmast kõmmani, õige wahheteggemise ja wahhepiddamisega, esike üht, pärast kaht, siis kolm, ja wimaks kõik lapsi hulgakeste, seddasamma luggemise tükki ühh est suust kõrraga luggeda. Kui wigga juhtuks märkama, ehk muud seggamist: siis käsfigo kõhhaSte wait jada, ja sedda kes waraste luggenud, pango temma werijate hulka, senist, kummi selgetks saab.

3. Suremad luggemise tükki jätkud loeb koolmeister esiteft laste kuuldes, et temmast

õppivad, kuidas heält allandada ja üllendada; kuidas kõmma ja punkti jures finnipiddada; kuidas küssimist, ohkamist, ehk sõnna, mis klamrite wahhel, luggeda: siis panneb lapsi luggema, ja õiendab nende luggemist, kui õiendamist näeb ehk kuseb tarwis ollewad.

4. Koolmeister ei tõhhi koggoniste tõist lehte ettepanna, enne kui sedda, mis käes on, weel mitte ei mõisteta õiete luggeda.

5. Koolmeister peab ajoti lastele sõnnu andma peast werida, ja wõib sedda mitme wisiga tehha; ehk polesõnna pohkstawide, ehk ka polesõnnadega ükspäinis: nenda, et üht sõnna ühhe, kahhe, ehk kolme lapsesele annab werida, ehk kokkopanna. Olgo se sõnna: arm, tähhenduseks wõetawaks: siis ütleb Mart: a:, Hans: r:, ja Peter: m:, ja Karel ütleb terve sõnna arm: ehk koolmeister annab ka polisõnnu ilma werimata kokkopanna, ja olleks sõnna:

armastus

siis ütleb Mart: ar:, Hans: ma s, Peter: tus, ja Karel koggub, ja ütleb täie sõnna: armastus.

Wisuggune õppetamine on laste melest wägga

armas, ja õppivad nemmad siis võido, sure
lusti ja rõmoga.

6. Kui sedda kullutust ka weel olleks teh-
tud, et neid wallalisi pohkstawisid, mis kaardi-
pabberi peäle trükkitud, ja kui weikesed kaardi-
kesed leigatud, nendesinnatste luggemise lehtede
kõrwa, õppetuse abbiks olleks õstetud: siis wõiks
üks tark koolmeister nendega õppimist wägga
emale aidata, mis nenda peaks sündima:

et üks laud seinä peäle ripputakse, kelle peäle
ristliistud lödud, nenda, et neid pissikesi kaardi-
kest, kuhhu pohkstawid peäle trükkitud, nende
peäle tõine tõise kõrwa wõib seisma panna.
Kui sedda nenda on ehk olleks, siis wõiksid lapa-
sed mitme wisiga kõihsuggusid sõnnu, mis kool-
meister peast werida, ehk kokkoluggeda annaks,
nendesinnatste kaardikestega kokkoseata. Se ol-
leks neil üks wägga armas töö, ja õppiksid nem-
mad ka kirjutamise kassuks seal jures paljogi.

Tähhenduseks olgo, et koolmeister ütleks:
Lapsed! antke mulle laua peäl sedda sõnna:
arw, nähha: siis wallitseb ja wõttab laps need
pohkstawid, miska sedda sõnna teha, pannes
neid kõrwo liistö peäle seisma, ja sõnna on wal-

mis. Kui siis koolmeister küsis; ja ütles: Lapsed! mis sugune sõna võiks küll sest sõnast aru sada, kui ühe ehk kõige healeta põhjastawi temma ette pannete? Mart ütles: minna panna k temma ette, siis ta on k aru; Hans: minna panna p temma ette siis, ta on p aru; wimaks ütles Peter; minna võitan s, ja teen temmast s aru.

Kui Jummal ommast armust meile sedda õnneks saaks andma, et meie lapsokesed seddawiisi saaksid õppetud, küll siis laddusaid luggijaid meie maal küllate saaks ollema, egga olleks siis ka mitte koolmeistril tarwis, witsakimpu enne seie murretseda: sest et lapsed lusti pärrast rõmoga terraseste õppiksid.

Kui selge ja mõistlik luggemine täieste kõrda lähheb, ja lapsed iggast ramatust, mis nemmad weel ei ialgi polle nähha sanud, ja igga lehhe peält, kust küsitakse, kõik selgeste sawad ja mõistwad luggeda: siis näitab koolmeister neile numrid; ja kui numri kaardikesi on, siis õppetab temma neid nendasammoti prufima, kuidas wallaliste põhjastawide pärrast üllemal on õppetud. Wimaks näitab temma Kirjutuse põhjastawid.

V. Kirjutamisest.

India ma rahwas, kenneft ehk wahhest mõnda pühhapäwa wahheluggemistes ollete luggenud, on üks kallis ja wägga tark rahwas, mis üllewägga omma laste kolimise eest hoolt ja murret kannab. Sesamma armas ja tark rahwas õppetab jo ammusest ennemuistsest ajast lapsi seddawisi kirjutama, kuidas siinsamas allamal lähheme ütlemas:

Wannewad nemmad sured lehhed, kuhhu kirjutuse pohkstawid sure kirjaga peäle tehtud, seinaga peäle rippuma; lapsed laua tahha istuma; annawad neile piiskikesed territud pupulgukesed kätte, ja sõeluwad liwa, ehk kui sedda ei olle, tuhka, laua peäle. Kui kõi nenda tehtud; siis kääsiwad lapsi lehtede peäle wadata, kus pohkstawid peäl, ja pohkstawisid omma pulgukestega liwase laua peäle kirjutada; egga lasse tõist pohkstawid katsuda, enne kui esimest, kindla kääga, peast õskawad illufaste ja ussinaste tehha. Koolmeister käib ümber laua iggaühhe tõed watamas, õiendamas, ja näitamas.

Kui siis liwakirjutus kätteõppitud, siis annawad lastele kiwilaufesi, kuhhu, (sedda mõda

Kuida kellegi lõud annab õppida,) mõnni aeg
 kirwi pulgukesega peäle kirjutawad, mis ehk
 kirjutada antakse; ehk mis susõnnaga etteõl-
 dakse. Kui wimaks selle tõega hõsti kõrda sa-
 wad: siis wast pannemad neid plakkii ja sullega
 pabberi peäle kirjutama.

Nenda on India ma lapsed jo wannastki,
 ilma sure kullutuseta, kõiksuggust kirja õppind
 teggema. Ujaaego wõtsid mõnned targad Ing-
 lis ma mehed, kes India maal ellasiid, ka om-
 magi lapsi, nenda õppetata, ja nähti sedda asja
 wägga tullusa ollewad. Todi siis India maalt,
 liggi kahheksa aastat^t teed, sedda wiisi ka Inglis-
 male, ja wõeti sedda sure tanno ja rõmõga was: /o
 to, ja õppetakse nüüd kõigis Inglis ma kolides
 lapsi nenda kirjutama.

Mei armoline Üllempõlliseja, kes omma /t
 armo parrast, ühtige tähhele pannemata jätta,
 mis temma allamate heaks wõiks tulla, lasseb
 nüüd jo tõist aastat^t, Soldati laste kolides, ka
 selle wiisi järrele soldati lapsi kirjutamist//õppida;
 ja olleme minnewal süggisel Xia linnas soldati-
 laste kolis, peäle wiis sadda poisikest ja noort
 rahwast, nenda näinud kirjutawad, ja kirjuta-

mist wägga hästi öppiwad. Olleme siis selle-
päärast tarwis arwand, omma luggumise lehtede
jure ka weel kirjutuse põhkstawisid liisada, et
ehk wabhest eddespidi mõnned mõistlikud kool-
meistrid, ka India rahwa wisi wõttaksid pru-
kida.

Zummal, kes ülle sedda jõuab tehha, mis
meie pallume, lasko siis neidsinnatsid luggumise
lehti meie rahwale kõikpidi kasuks tulla.

Eekses sel 9^{mal} Januaril 1821.

Otto Willem Masing.

Die Nützlichkeit, und sogar Nothwendigkeit solcher Lesetafeln, wie ich sie am 14. Okt. angekündigt, ist von vielen Herren Predigern, die mich mit ihren Briefen beehrt haben, einstimmig anerkannt, und ihre Erscheinung gewünscht worden: jedoch bedauert man aber auch eben so einstimmig, daß der Preis für Dorffschulen zu hoch sei, der indeß, bei dem besten Willen von meiner Seite, nicht geringer gestellt werden kann, wenn die Arbeit in der Art geliefert werden soll, wie es in der Ankündigung versprochen worden. Da es unsrer Bauerjugend wegen zu bedauern wäre, wenn diese Tafeln nicht zur Allgemeinheit kämen: so habe ich einen andren Entschluß gefaßt, diesen: besagte XXX Lesetafeln auf gewöhnlichem Druckpapiere, zum selbst beliebigen Aufziehen, heraus zu geben, und das Format Mittel; Folio sein zu lassen. Diese 16 Bogen, vom Buchbinder planiret, mit einem leichten Papierumschlage, worin die Blätter los liegen, versehen, nebst der dazu gehörigen Anweisung zum Gebrauche der Tafeln, und zum methodischen Unterrichte im Lesen überhaupt, sind für 2 Rbl. B. N. zu bekommen. Sollte jemand die 100 beweglichen Buchstaben und 40 Ziffern, welche auf weiße geglättete Pappe gedruckt werden, haben wollen: so werden diese besonders für 1 Rbl., und wenn sie lackiret worden, für 1 Rbl. und 50 Kop. zu haben seyn.

Diejenigen, welche auf Papp: Exemplare bereits pränummiret haben, werden sich darüber erklären, ob sie die wohlfeilere Ausgabe der anderen vorziehen wollen.

Ceßs, am 14. Nov. 1820.

D. W. Masling.

Da eine Allerhöchst verordnete Censur - Comitee die Weisung erhalten, allen besondern Lesetafeln, welche nicht mit der wortschriftmäßigen genau übereinstimmen, die Druckerlaubnis zu versagen; so mußte durch diese unerwartete Dazwischenkunft, mein angekündigtes Unternehmen, Lesetafeln herausgeben zu wollen, nicht nur bis hierzu aufgehalten, sondern zugleich anders bestimmt werden. Ich kündige daher jetzt

ehstnische ABC-Blätter

als ein methodisches, und vollkommen zweckmäßig eingerichtetes Elementarwerk des Lesunterrichtes, für die Jugend unsres Landvolkes an, welche nicht länger eines solchen nothwendigen Hilfsmittels entbehren darf, da es erwiesen ist, was man auch dagegen sagen mag, daß bei weitem der allergrößte Theil der lesenden Ehesten, nur aus demjenigen Buche lesen kann, woraus er lesen lernte, jedes andere aber für ihn unbrauchbar ist, weil er mit dem Lesen sich in demselben nicht zurecht finden kann. Dieser Vbeblätter werden 32 seyn und 16 Bogen ausmachen. Zu dem Ganzen gehört auch noch eine besonders gedruckte Anweisung, zum angemessenen Gebrauche dieser Les-Elemente, und des Lesunterrichtes überhaupt, und wird dasselbe 2 Rbl. B. N. die Materie kosten. Sollte jemand 125 bewegliche, auf geglättete Papp gedruckte Buchstaben, und 40 dergleichen Ziffern, sich mit dazu anschaffen wollen, damit Kinder Wörter und Summen construiren lernen, so werden diese besonders für 1 Rbl. B. N. zu haben seyn. Ich hoffe gleich nach Ostern den Druck beendigt zu sehen, und werden alsdann die jetzt angekündigten Blätter in Reval bei Herrn Bornmasser, in Dorpat bei Herrn Kaufmann Wigand, in Fellin bei Herrn Bürgermeister Töpfer, in Pernau bei Herrn Pastor Rosenplänter, in Arensburg bei Herrn Dr. v. Luce, in Wesenberg bei Herrn Kreislehrer Grove und in Narwa bei Herrn Buchbinder Wolfram zu haben seyn. Eckß, am 2ten März 1821.

D. W. Masing.

A n z e i g e.

Die im März d. J. angekündigten ABC-Blätter zum Schulgebrauche in Land-
schulen, sind endlich nach so vielen, nicht vorausgesehenen Schwierigkeiten,
im Drucke fertig geworden. Ich versprach 32 derselben, es mußten ihrer
aber 38 werden. Die Fraktur-Alphabete sind mit großen Holzlettern auf
einen ganzen Bogen gedruckt; die Handschrift-Alphabete sind Kupferabdruck
in Folio. Die übrigen Blätter sind alle Folienblätter. Da die beweglichen
Buchstaben und Ziesern bei einem methodischen Lesenunterrichte nicht füglich
entbehret werden können; so werden zu diesem Elementarwerke noch 5 Bogen
Alphabet, und 2 Bogen Ziesern, als Zugabe hinzugesügt, um sie ausziehen
und zu Buchstabil-Kärtchen zerschneiden zu können; zugleich gehört zu die-
sem Werke eine Anweisung zum zweckmäßigen Gebrauche dieser Blätter, als
wie auch zum Lesenlehren überhaupt. Diese ist 20 Seiten in 8vo gebestet.
Die Blätter selbst können mit gar geringen Kosten auf Carduspapier auf-
gezogen werden, wozu nicht mehr als 10 Bogen des genannten Papiere er-
fordert werden, da 3 Tabellen auf einen solchen Bogen gehen, und die Ab-
fälle zu den Lesekärtchen hinreichen, und dazu benutzt werden können. Um
dieses Elementarwerk einen halben Rubel wohlfeiler geben zu können, hab' ich
den Verlag nicht einem Buchhändler überlassen, sondern ihn selbst überneh-
men wollen: es werden daher aus dem Dörptschen und Werroschen Kreise
alle Bestellungen bei mir selbst gemacht. Im Tzellinschen Kreise wendet man
sich an den Hrn. Bürgermeister Löpfer in Tzellin; im Pernauschen, an
Hrn. Pastor Rosenplänter in Pernaun, und auf Desel an Hrn. Dr. v.
Luce in Arensburg, in Ehstland aber an Hrn. Buchhändler Bornwasser
in Neval, bei welchen Herren diese Blätter in Commission zu haben sind.
Das Exemplar kostet 2 Rbl. 50 Cop. B. U.

Auch zeige ich an, daß zu dem Hausunterricht nach derselben Einrich-
tung ein Abebuch, zur angehenden Schulzeit, im Drucke fertig werden und
bei mir zu haben seyn wird.

Ceeks, am 20. September 1821.

D. W. Masing.

Ist zu drucken erlaubt,

Dorpat, den 21. Septbr. 1821.

F. E. Nambach, Censor.

